

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Merces

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Necessarium est in omni ciuitate aliquid vendi, & aliquid emi.

Arist. 1.6. Pol.

Mercatores, nec artifices non debent esse ciues: vilis enim est huiusmodi vita, & virtuti aduersa. *Arist. Polit. 7. c. 4.*

Mercator est, qui emptionem & venditionem administrat ad ciuitates. *Plat. de Repub. dial. 2.*

Mercaturæ non indulgere volebant Romani eos, qui Reiblicæ præerant, idem Lacedæmonii, Thebani; per decennium enim ab omni quæstu & mercatura abesse necesse erat, ei, qui ad Rempublicam admitti debeat. *Francisc. Patric. de Republic. libro 1. cap. 8.*

Mercaturam qui exercent, sine fenore, & uisura, & mendacio, & vanitate exercent. *ibid. l. 9. c. 15.*

Mercatoris artificis officii est, ita pecunias quærere, ut nemini nocentur: nam quicquid à malo surgit, in malum denique recidit. *Fic. in epist. 1. 3.*

Mercatoris officium est veridica fide & diligentia externis alimentis ciuitatibus & seipsum alere. *idem, ibid.*

¶ SIMILITUDINES.

Chrysostomi. Molestia fame est, quæ ad hoc saginatur, ut perdat. Pernitiosa est, quæ idcirco excluditur, ut peior in homines nutriatur: quoniam damnosa mercatio, si salus pro cibo impenditur, aut magnis uilia comparantur. *Homi. de naturis. Esai & Iacob.*

Quemadmodum qui ambulat inter duos inimicos, ambobus placere uolens & se commendare sine malo quod non potest: necesse est enim, ut & illi male loquatur de illo, & illi male loquatur de isto: Sic qui emit & vendit, sine mendacio esse non potest & perituro; necesse est enim, ut negotioribus hic iuret, quia non tantum valet res, quanto comparat eam: & ille iuret, quia plus valet res, quam vendit. *in 21. Matth. hom. 38.*

Quemadmodum si triticum, aut aliquam blad speciem in cribro, dum huc illucque iactas id, grana omnia paulatim deorsum cadunt, & in fine in cribro nihil remanet, nisi sterces solum: Sic & substantia negotiatorum, dum vendunt & ueniunt, inter emptionem & venditionem minuitur, & in nouissimo nihil illis remanet nisi peccatum. *in Matth. hom. 38.*

¶ HIEROGLYPHYCVM.

Veteres per *Mercurij* imaginem, quæ in supinum manu teneret, gallum ad eius basim ponentes, *Lucrum*, *Mercaturam*, *Mercatorem* significauerunt: quod is mercium & lucri Deus haberetur. *Pier. V. l. 1. Erud. cuiusd. bier. p. 570. B.*

Vide *Negotium*, *Diuitias*, *Paupertas*.

Merces.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOL.

MERCES, Græcè *μὲδος*, & *μῆδος*, & *μῆδος*, mercenarius dicitur. Est autem merces id, quod recompenatur pro operis retributione. Ideo reddere mercedem, est actus iustitiz, sicut reddere pretium rei emptæ. *sec. B. Thom. 1. Secun. q. 14. art. 1.*

Merces Hebr. *Sacar*. à uerbo *Sacar*, conduxit mercede & premio conducto. Nam pretium labore mercenariis numeratur, & hæc est humanæ uitæ ratio.

Mercenarius uero actus id dicitur, qui fit propter mercedem, non autem, qui est circa eam. *B. Thom. 3. sent. dist. 26. q. 1. art. 1.* Vtrumque dicitur à *merco*, de quo supra in dictione *Mercatura*.

¶ LOCI BIBLICI.

Merces mercenario statim reddenda, *Leu. 19. 13. Deut. 24. 9. 14. 15. Tob. 4. 15. Eccl. 3. 4. 27. Iacob. 5. 4.* Mercedis nomen passim in scripturis accipitur pro constituto quidem premio, sed eo tamen gratuito, *Matth. 6. 1. Sc.* quod ita esse patet: quod enim à Luca, *Luc. 6. 32. 26. 27.* id est gratia dicitur, id à Matthæo dicitur *μῆδος*, id est, merces, *Matth. 6. 1.*

Mercenarius pastor, *Ioan. 10. 12.* Mercenarii & Pastoris ueri ac boni dicitur, *ibid. v. 10. 11.* Mercenarii notantur, *Philip. 2. 21.*

¶ SENTENTIA BIBLICÆ.

Mercenarius debite remunerandus.

Non morabitur opus mercenarii apud te usque mane. *Leu. 19. 13.* Non negabis mercedem indigentis, & pauperis fratris tui, ne clamet contra te ad Dominum, & reputetur tibi in peccatum. *Deut. 24. 10.* Quicquid tibi aliquid operatus fuerit statim ei mercedem restitue, & merces mercenarii tui omnino apud te non remaneat. *Tob. 4. 15.*

Dignus est enim operarius mercede sua. *Luc. 10.* Et autem, qui operatur, merces imputatur non secundum gratiã, sed secundum debitum. *Roth. 4. 1.*

Truisse non despondendum.

Quem quis victu priuat, cum interficit: & qui mercedem hit mercenario, effundit sanguinem. *Eccl. 3. 4.*

Ecce merces operariorum, qui mesuerunt regionem, quæ fraudata est à uobis, clamat, & clamor eorum in auribus Sabaoth introiuit. *Iacob. 5.*

¶ SENTENTIA PHILOSOPHICÆ.

Mercenaria alia est uilius artium, & alia sine arte, solum ministrante. *Arist. pol. 1. c. 7.*

¶ APOPHTHEGMATA.

Antisthenes interrogatus, cur tam paucos haberet discipulos, qui: Quoniam depello illos uirga argentea. *Sententia*, idcirco uenire, quod magna mercede doceret: vulgus autem magis pecuniam, quam sapientiam, & hinc *Satyrus* exclamauit:

Scire uolunt omnes, mercedem solum nemo.

Dicitur *Antisthenis* extat apud *Laert. lib. 6.*

Polemone Zeno Citiensis, ubi iam in philosophicis aliquibus fecisset, non tamen contentus esse uoluit: sed ad *Polemone* dialecticis exerceret, committat. Vnde *Polemone* dicitur, est: *Sarlesio*, & Zeno, te per posticum irrepere, & furari dogmatibus *Phoenicum* more indutus es. *Norat* hoc dicto *Zenone*, furum & gratis à præceptore discere uolebat, ut alii postea mercede uenderet. *Laert. 1. 7. c. 1.*

Socrates septuaginta diebus solius est, se quidem discipulorum docere minus, ceterum qui ipsum docuisset audaciam, & uilitatem, mercedis loco daturum decem millia, uocis enim tantum nimique timiditas, reddebant locum inuilem ad *Socrates*. *Eras. Rot. l. 8. apoph.*

Anonymus. Philosophus quidam dicebat, magistros discipulorum magram mercedem exigere debere. Ab ingeniosis quidem multa discant: ab hebetibus, quod multum mollior est. *Max. ser. 17.*

Phoenices, cum apponeret pisces in conuiuio, sed hinc xat qui dedissent symbolum, dixit, Mare quidem esse conuiuio, sed pisces in eo natos eorum esse, qui emittunt. *Erasmus in apoph.*

Timotheus musicus, quum duplicem mercedem exigere, & qui sub alio præceptore musicæ operam dedisset, interrogaretur, hoc faceret? Quia, inquit, duplex etiam labor mihi subuenit. Primo quidem dedocendi uetera, deinde docendi noua. *Eras. cap. 23.*

Corax primus apud Syracusas, mortuo Hierone, Rhetoricam stituit mercede profiteri. *Lyfias* autem adolescens pactus erat eo, ut tum solueret, quum optime Rhetoricam calleret. Verum artifex iam factus, premium soluere cunctaretur, à præceptore uocatur. Sed quum quæreretur, qui finis illis esset futurum ait. Si per uisum iudicibus, me nihil debere, non tradam premium: quicquam, quia iam uici: si non per uisum, etiam non dabo artem persuadendi, à te non didici. Tum *Corax* imo, inquit, si uisueris, dabis, quia artem calles? si minus dabis etiam, quia uicisti. Et tum iudices subiecerunt, *ἄρα καὶ τὸν ἄνθρωπον οὐκ εἶδον, ὅτι καὶ τὸν ἄνθρωπον οὐκ εἶδον, ὅτι καὶ τὸν ἄνθρωπον οὐκ εἶδον.* *Vide Prolegomena in Hermodotum lib. 1. c. 1. Gellium libro quinto, capite decimo, qui simile quiddam dicitur à *Sophista*, & huius discipulo *Euathlo* narrat. L. *Apuleij Floridorum* libro 1. *Erasmus* *Rotrodami* in *pronerio*, *Mala in malum ouum.**

Catherius, *Sabinus* *Clodius*, cum una die & Græcæ & Latinæ elamasset, quibusdam quærentibus, quod pusillam mercedem acciperet ex duabus declamationibus: *Catherius* ait, nunquam unquam mercedem accipere eos, quia breuia pneumatica diceret. *Brus. l. 4. c. 51.*

Meretrix.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOLOG.

MERETRIXES dicuntur mulieres, quæ sordidissimi, quibusdam prostant, & quarum turpitudine uenalis est: à quibus meretrix ars ipsa dicitur meretricia: & meretricor, scortor: & meretricium, quicquid quæstum facit corpore suo.

Meretricem à merendo dictam esse, quod mercede suam accipiat militiam, ait *Valla*.

Meretrix, Hebr. *Zanah*, *Prou. 23. 27.* à uerbo *zanah*, Meretricem dicit, scortationi, fornicationi uacauit.

¶ LOCI BIBLICI.

Meretrix & scortator in populo Dei non tolerandi, *Deut. 23. 17.*

Meretrix fugienda, *Prou. 23. 27.* Meretricis mores delinuntur, *Proverb. 2. uers. 16. 17. Et 5. 1. Et 7. uers. 5. 6. 7. Et 9. uers. 13. 14. 15. Et 22. 14. Eccl. 7. uers. 1. 2. meretricis pretium nullum, Prou. 6. 26. Meretrix magna, *Apoc. 17. 1.* eius descriptio, *uersicul. 3. 4. 5.* sanguine *Martyris* ebria est, *uersicul. 6.* meretrici adhaerens unum cum ea est conuictus.*